

עבודות גמר בהיסטוריה בחינוך הממלכתי

הנחיות ודגשים להכנת הצעות החקר, כתיבת עבודות הגמר והערכתן

המסמך מיועד לרכזים/ות, מנחים/ות, תלמידים/ות ומעריכי/ות העבודות

[עדכון: ספטמבר 2026]

[שאלון ראשי: 22590; עבודה כתובה ושיחה: 22379; פרזנטציה: 22279]

נכתב על ידי ד"ר איתי נגרי

עקרונות יסוד

- מסמך זה נועד ליצור בהירות בהנחיות המסגרת להכנת ההצעה ועבודת הגמר ואופן בדיקתן/הערכתן; לשפר, לייעל ולפשט את תהליך הכנתן של עבודות הגמר; ליצור יסודות ברורים ואחידים, בכדי לאפשר ליותר תלמידים/ות לעמוד במשימה שלקחו על עצמם, ולהביא יותר הצעות משלב ההצעה להבשלתן לידי עבודת גמר שלמה; להקל על הבנת הבסיס הנדרש כדי להמריא ממנו אל עבודות טובות מאוד, מגוונות, ייחודיות ואף מצטיינות.

1

- המסמך נועד עבור בתי הספר בחינוך העל יסודי הממלכתי, הכללי וההתיישבותי כאחד. באתרי שני האגפים הנזכרים לעיל ישנן הנחיות חשובות, ודגשים ומבחינת תהליך כתיבת עבודת גמר באופן כולל. מסמך זה אינו מחליף את מכלול ההנחיות מבחינת ההתנהלות והתפיסה הכוללת של כתיבת עבודות גמר, אלא מעדכן וממקד את ההנחיות לכתיבת עבודת גמר בהיסטוריה והוא בבחינת חובה, לעבודה על פיו, בכל שלבי הכנת העבודה – מהשלב הראשוני של ההצעה ועד ההגשה הסופית, שיחת הערכה והצגת העבודה בפני מעריכי/ה. המסמך מתייחס ל:

- מבנה הצעת החקר בהיסטוריה לכתיבת עבודת גמר.
- מבנה עבודת הגמר השלמה בהיסטוריה.
- המחווה על פיו תיבדקנה כלל עבודות הגמר בהיסטוריה בחינוך הממלכתי.
- דגשים נוספים.
- חשוב מאוד שהמסמך יהיה חשוף בפני רכזי/ות עבודות הגמר, מנחי/ות העבודות, התלמידים/ות הכותבים/ות ומעריכי/ות העבודות כאחד/ת. זאת כדי להבטיח שלכולנו תהיה "שפה" משותפת ביחס לעבודות הגמר, דבר שיקל על הכנת הצעות המחקר ויצמצם את ההכרח בתיקונים חוזרים ונשנים בשלב ההצעה, ויאפשר להצעות שתוגשנה להתפתח לעבודות מעניינות וטובות, ולהגיע לקו הסיום של הגשה מוצלחת, הצגת העבודה ושיחה עם מעריכי/ה ומתן ציון כמה שיותר גבוה.

עבודת גמר בהיסטוריה – לשם מה?

עבודת גמר היא אחד השיאים הלימודיים אליהם יכולים התלמידים/ות להגיע בשנות לימודיהם בבית הספר. בתהליך הכנת עבודת הגמר ניתן להביא לידי ביטוי כישורי חקר, ניתוח, העמקה עיונית כתיבה ויצירה. התלמידים/ות יוכלו להתעמק בנושא המעניין אותם/ן, גם אם הנושא איננו נלמד כלל בבית הספר. עבודת גמר בהיסטוריה אמורה להתבסס על שאלת חקר היסטורית, אשר תידון, תבחן ועלייה יינתן מענה במהלך פרקי העבודה. תהליך החקר והכתיבה מזמן אפשרות להתבונן, ללמוד ולחקור סוגיות מן העבר כדי להבין טוב יותר את העבר, וכן את העולם שבו אנו חיים כיום. כתיבת עבודת גמר מאפשרת להכיר את מלאכת ההיסטוריון. דרך הכנת העבודה ירכשו התלמידים/ות שלל מיומנויות למידה וחקר אקדמיות כגון: שאילת שאלות; ניסוח שאלת חקר וחקירתה; איתור מידע; שימוש ביקורתי ומושכל במקורות מידע; הבנה וניתוח של מקורות מגוונים; מיזוג מידע; ניתוח ממצאים; השוואות מגוונות; ניתוח תהליכים מורכבים; הסקת מסקנות ברמה גבוהה ויכולת להציג ולהסביר בכתב ובע"פ. מיומנויות אלה חשובות לכל אדם בעולם המודרני, לכל חוקר, לכל מנהל, לכל אחד ואחת הרוצים, חולמים ומבקשים להעמיק בסוגיה כלשהי המעניינת ומאתגרת אותם, לחקור ולגלות עולמות ישנים וחדשים.

חשוב מאוד לוודא, כי גם במסגרת 'עבודה צמודה' התלמיד ימשיך בלימודי ההיסטוריה הסדירים עם כיתתו, אחרת עלולים להישמט גם בסיסי הידע וההבנה ההיסטוריים, המצופים מכל בוגר תיכון, ובמיוחד אם מדובר בתלמידים אשר בחרו להרחיב את לימודי ההיסטוריה ולהעמיק בהם באמצעות חקר היסטורי. חשוב מאוד שהתלמידים/ות יידעו מה עומד בפניהם, יבחרו נושא מתאים מתוך קריאה, עניין וסקרנות, ויונחו על ידי הגורמים המוסמכים בבית ספרם, ובכללם מורה מצוות ההיסטוריה, לגבי כלל הנהלים, הדרישות והדגשים, זאת גם אם המנחה איננו חלק מצוות בית הספר. תלמידים/ות אשר יסיימו את עבודת גמר בהצלחה יזכו ל- 5 יחידות בגרות, אשר תצטרפנה ליחידות החובה הנלמדות במקביל (באם לא יוותרו עליהן במסגרת 'עבודה צמודה'). עבודת הגמר עשויה לזכות את התלמיד בבנוס מיוחד בכניסה למוסדות אקדמיים בישראל.

קישורים חשובים

אתר הפיקוח על עבודות הגמר הארצי

[/https://pop.education.gov.il/final-projects](https://pop.education.gov.il/final-projects)

אתר הפדגוגיה של ההיסטוריה – האתר המקצועי של מורי ההיסטוריה בישראל

[/https://pop.education.gov.il/tchumey_daar/historya/chativa-elyona/pedagogia-historia](https://pop.education.gov.il/tchumey_daar/historya/chativa-elyona/pedagogia-historia)

קישור ישיר למיקום מסמך ההנחיות המתעדכן באתר הפדגוגיה של ההיסטוריה

[avodat-gmar.docx \(live.com\)](avodat-gmar.docx (live.com))

מבנה הצעת החקר לעבודת הגמר בהיסטוריה

לפניות ושאלות יש לפנות אל יוצר המסמך: מדריך עבודות הגמר בהיסטוריה, ד"ר איתי נגרי
inagarhi@gmail.com

כותרת: הצעת חקר לעבודת גמר בהיסטוריה

פרטי תלמיד:

שם מלא:

ת.ז.:

טלפון:

דוא"ל:

בית הספר בו לומד:

עיר/ישוב המגורים:

פרטי המנחה:

שם מלא:

ת.ז.:

תואר אקדמי ותחום/מקצוע ההכשרה האקדמית:

מקום עבודה ותפקיד:

טלפון במקום העבודה:

כתובת מגורים:

טלפון בבית:

טלפון נייד:

דוא"ל:

3

שם העבודה: ניתן להשתמש בשאלת החקר לשם העבודה – אם היא לא ארוכה מדי, או קיצור שלה כשם העבודה, או נגזרת מתוכה.

מטרת העבודה: מנוסחת באופן ממוקד וברור בכמה משפטים בודדים.

שאלת החקר המרכזית: השאלה העומדת במרכז העבודה (ניתן לפרט גם שאלות משנה – אך אין חובה לפרטן כאן, שכן הן תבואנה לידי ביטוי במסגרת ציון הפרקים בתוכן העניינים). חשוב שהשאלה תנוסח לאחר שהתלמיד יקרא על הנושא ויבין במידת מה במה מדובר, יגלה עניין מסוים, סקרנות, ויפתח לאפשרויות קיימות.

שאלות משנה: שאלות הנגזרות מהשאלה המרכזית או נלוות אליה.

הסבר הסוגייה העומדת במרכז העבודה: יש להסביר את הסוגייה. ההסבר יתבסס על המקורות שאותו עד כה - כשלושה מקורות מרכזיים. על ההסבר להיות מגובה בסימוכין – הערות שוליים, כלומר הפניות אל מראי המקום באותם המקורות, על פי השיטה של הפניה אל אזכור המקור הנמצא בתחתית אותו העמוד.

מבנה העבודה המוצע (מההקדמה ועד הסיכום):

מה יכלול המבוא (וההקדמה אם ישנה)?

שמות הפרקים, מיקומם בתוך העבודה ותרומתם למענה על שאלת החקר:

מה מתוכנן לכלול כל פרק, וכיצד הוא צפוי לתרום כל פרק למענה על שאלת החקר הראשית?

מדוע כל פרק ממוקם היכן שממוקם בסדר הדברים?

דרכי חקר ומקורות בהם יעשה שימוש לקידום החקר:

יש להציג בכמה שורות בודדות וממוקדות את הדרכים בהן יפעל התלמיד כדי לקדם את החקר וכתיבת העבודה, תוך פירוט מקורות מרכזיים בהם יעשה שימוש. התלמיד יבהיר בקצרה כיצד הם יסייעו לו בכתיבת העבודה (כגון: אבחן שלושה מחקרים מרכזיים בנושא. מחקרה של... אשר יסייע בהבנת הגורמים ל...; מחקרו של... יבהיר את תוצאות התהליך; ראיונות עם שני השותפים לפעולה...יביא את הזווית האישית של המשתתפים... הכתבות שמצאתי בעיתון המקומי יסייעו בהבנת האווירה הציבורית סביב האירוע.

בכל פעם שיוזכר מקור הוא יופיע גם כהערת שוליים – סימוכין בתחתית העמוד.

רשימת מקורות ראשונית: הרשימה הראשונית תכלול לפחות חמישה מקורות מחקריים

עדכניים, הצפויים להיות מרכזיים בכתיבת העבודה.

לוח זמנים מתוכנן/משוער הכולל את כל השלבים עד להגשת העבודה הסופית:

יש לפרט לוחות זמנים מתוכננים מגיבוש מהגשת ההצעה לאישור ועד להגשת עבודה שלמה.

4

מנחה: על המנחה להיות מתחום ההיסטוריה. לא ניתן להנחות עבודת גמר בהיסטוריה ללא הכשרה בהיסטוריה ממוסד אקדמי המוכר לעניין זה. על המנחה להיות לפחות בעלת תואר ראשון. רצוי תואר שני (או מעבר לכך). על מנחה בעלת תואר ראשון להיות בעלת ניסיון משמעותי בהוראת היסטוריה בפועל, עם ידע וניסיון בהוראת מיומנויות לימוד וחקר היסטוריה. מנחה שלא מלמד/ת היסטוריה בפועל חייבת להיות לפחות עם תואר שני רלוונטי בתחום ועם זיקה ברורה וקרובה למקצוע מבחינת עיסוק/מעורבות/מועד סיום ההכשרה בתחום. חשוב מאוד שהמנחה ת/יהיה בעלת ידע מספק כדי להנחות את התלמיד/ה בנושא המבוקש (וזה אפשרי גם אם זה איננו תחום ההתמחות הספציפי שלו/ה). ניתן לצרף מנחה נוסף/ת להנחיה במידת הצורך. בכל מקרה שבו יעלה ספק לגבי אפשרות ההנחיה – הסוגייה תבדק לגופו של עניין מול המנחה/רכז/ת עבודות הגמר בבית הספר.

דגשים וחידודים לאופן הגשת ההצעה ולכתיבת העבודה

חשוב מאוד לשמור על עקביות בשיטת כתיבה ובעיצוב בין חלקי העבודה ובתוכם

כתב בכתיבת המלל השוטף: כתב דיוויד 12 או אריאל 11 (או כתב דומה בצורה וגודל).

כותרות משנה בגדלים שונים: 14 עד 20 מודגש או עם קו למטה או שניהם.

רווח בין שורות: 1.5 בלבד בכתובה השוטפת. מרווחים מוגדלים רק לאחר כותרות, ציטוטים וכו'.

שוליים: אוטומטיים רגילים בוורד.

ציטוטים: ציטוטים יעשו ע"פ כללים אקדמיים מקובלים מתחום ההיסטוריה בישראל. יש לשים לב שלא תהיה הגזמה בשימוש בהם (לא עמודים שלמים של ציטוטים). אחרי ציטוטים של מספר שורות ברצף: שורה רווח. ציטוטים קצרים של כשורה – ישתלבו בכתיבה הרציפה בתוך הפסקאות ויושמו במירכאות.

היקף עמודים סביר לעבודה: אין הגדרה מוחלטת, והאיכות לא נקבעת על פי מספר העמודים, אולם הניסיון מלמד שעבודות קצרות מדי עלולות לא למצות את נושא החקר, ולעתים עבודות ארוכות כוללות עמודים שאינם חיוניים לנושא החקר. היקף סביר של עבודת גמר יכול להיות בין כ- 30 עמודים (מהם כ-25 עמודי תוכן: מבוא, פרקים סיכום) ועד כ- 60 עמודים (ברוח 1.5 ושוליים רגילים).

המקורות המחקריים: על העבודה להתבסס בפועל לפחות על עשרה מקורות מחקריים משמעותיים. חשוב שהמקורות יבטאו את עמדותיהם ומחקריהם של מגוון חוקרים (שלא יהיה מצב שבו העבודה מבוססת על על מקורות שנכתבו כולם על ידי אותם חוקרים, או מחקרים שהרלוונטי בהם לנושא הנחקר מועט למדי). חשוב מאוד שהפרקים יהיו מגוונים מבחינת המקורות המחקריים עליהם הם מבוססים. ברשימת המקורות יכללו רק מקורות שנעשה בהם שימוש בפועל במהלך החקר והכתיבה.

המקורות הראשוניים: שימוש במקורות ראשוניים יעשה על פי הכללים המחקריים המקובלים בכתיבה היסטורית, על פי דגמים אקדמיים קיימים. ניתן לאמץ דגמים שונים, אך בעת אימוץ דגם מסוים או וריאציה של דגם מסוים – יש לשמור על עקביות בשימוש באותה השיטה שנבחרה.

5

שימוש בהערות שוליים – סימוכין כאבן יסוד בכתיבה היסטורית: המקורות המחקריים/משניים והראשוניים באים לידי ביטוי ומגובים בהערות הסימוכין-הערות השוליים, בהן יופיע מראה מקום מדויק למקור/עמוד עליו מסתמך הכותב באותו עניין. יש להקפיד על עקביות באופן הרישום ולהשתמש בשיטה הנהוגה על פי רוב במחקרים היסטוריים, כאשר ההפניה מתבצעת באמצעות ספרה קטנה הנמצאת מעל למילה/שורה/ביטוי הרלוונטיים וממנה ישנה הפניה אוטומטית אל אותה ספרה הנמצאת בתחתית אותו עמוד, ולידה מוזכר מראה המקום. אין דגם כתיבה אחד, אך יש לנהוג ע"פ שיטה זו, ולשמור על עקביות ביחס לדגם הספציפי אשר נבחר לשימוש. אין אפשרות להשתמש בסימוכין ממקורות שהתלמיד לא עיין בהם לעומק בעצמו והפיק מהם בעצמו את המידע, הידע והתובנות, בתוך המארג השלם של תוכן העבודה. צירוף סימוכין באופן לא תקין עלול להביא להורדה משמעותית בציון במספר קטגוריות, עד כדי מצב של אי תקינות של העבודה כולה.

מבנה עבודת הגמר בהיסטוריה

שער

השער הוא הפתיחה לעבודה. עליו לכלול את שם העבודה, שיכול להיות גם שאלת החקר או חלק ממנה; שם התלמיד, בית הספר בו הוא לומד ובהנחיית מי נכתב. אם רוצה התלמיד להוסיף תמונה אחת הקשורה ישירות לנושא יוכל להוסיפה עם שורת הסבר בכתב מוקטן.

תוכן עניינים

מציג את כותרות כל חלקי העבודה והעמודים. על תוכן העניינים להתאים למבנה העבודה בפועל.

הקדמה ומבוא

הקדמה איננה חובה. ניתן להסתפק במבוא ולכלול את אשר מיועד להיכלל בה – בתוך המבוא. **ההקדמה** כחלק נפרד או כחלק מהמבוא מיועדת להתייחסות לזוויות אישיות בהכנת העבודה, כלומר התייחסות לבחירת הנושא ותהליך ההכנה. התלמיד יסביר מדוע בחר בנושא, יתייחס בקצרה לתהליך כתיבת העבודה - קשיים, חוויות שחווה או כל מידע משמעותי אחר בתהליך העבודה. ניתן לכלול בהקדמה גם תודות. כאמור ניתן לכלול את הדברים האחרונים במסגרת המבוא. המבוא יהיה מורכב משניים/ שלושה חלקים, חלק ההקדמה, ושני חלקים נוספים, **כמפורט להלן:**

החלק המתודולוגי/שיטת העבודה: יכלול הסבר מטרת העבודה, שאלות החקר, דרכי החקר, מבנה העבודה והתייחסות למקורות המרכזיים המשמשים לעבודה ותרומתם לתהליך החקר. חלק זה יגובה בסימוכין – הערות שוליים - כמקובל בכתיבה היסטורית ובהתאם למוסבר לעיל.

6

רקע לנושא/למסגרת הנושאים: חלק זה במבוא נועד להכניס את העבודה וקוראיה אל הנושא ולאפשר לאחר מכן צמצום של חלקי רקע וסקירה במהלך העבודה. המטרה היא לאפשר לפרקים עצמם להתמקד במענה על השאלה/שאלות שעמדו בבסיס המחקר. אורך ועומק חלק זה יהיו בהלימה למידת התייחסות לפרטים המהווים מסגרת ורקע הכרחיים במהלך הפרקים. גם כאן יש לגבות את הנכתב בסימוכין המקובלים בתחום הדעת.

כאמור, קיימות מספר שיטות לציון מראי מקום. ניתן להיצמד בהערות השוליים לאחת מהדוגמאות האקדמיות-מחקריות הקיימות בפרסומי מוסדות אקדמיים מוכרים, או ספרי מחקר היסטוריים. בכל מקרה יש לשמור על עקביות לאורך העבודה כולה ולשמור על שימוש במסגרת הכללית של הפניה אל תחתית העמוד כמוסבר ומודגש לעיל.

פרקי העבודה

כל פרק יתרום תרומה ברורה כחלק מהתשובה על השאלה המרכזית שנשאלה. אין לבנות פרקי רקע שלמים. ניתן לשלב פרטי רקע בתוך הפרקים, או לעסוק בשלבים מקדימים של תהליך מסוים. **גוף העבודה (לא כולל מבוא וסיכום) חייב לכלול לכל הפחות שלושה פרקים.** ניתן להוסיף עוד מספר פרקים בהתאם לצורך. **אמירות, קביעות וטענות** תוסברנה היטב, תהיינה מנומקות, ולביסוסן ייעשה שימוש בדוגמאות ועובדות היסטוריות מן המקורות.

על הכתיבה להיות מעמיקה ולא סקירתית. אין לבסס העבודה על פרקים של סקירות כרונולוגיות ארוכות, כרקע, מבוא או לצורך שיתוף מידע שאיננו חלק מהמענה, או תמיכה ישירה במענה על השאלה המרכזית. העבודה לא נועדה לשם כך, אלא לשם בחינת סוגיה מסוימת באופן מעמיק.

על הפרקים להיות קשורים זה בזה, להשלים זה את זה מבחינת הטיפול בסוגייה הנבחנת והמענה על השאלה/שאלות שהוגדרו בתחילת העבודה.

על העבודה להתבסס על כלל המקורות הרשומים ברשימת המקורות, אשר באים לידי ביטוי גם בהערות השוליים – סימוכין היסטוריים – על פי דגמים אקדמיים מקובלים ותוך שמירה על אחידות בין ההערות.

חשוב מאוד שבכל פרק יהיה גיוון במקורות עליהם הוא מתבסס למשל, שלא יהיה פרק שלם שיתבסס על מקור אחד או שניים בלבד.

על המקורות להיות ממוזגים ומשולבים זה בזה לאורך הפרק, "להתכתב" זה עם זה.

לכל פרק יהיו פתיחה וסיום קצרים. מספר שורות בודדות, ללא צורך בכותרות משנה לשם כך. **הפרקים יהיו ערוכים במבנה ברור ועקבי** בין פרק לפרק ובתוך כל פרק, בהתאם לדגשים המבניים והטכניים שניתנו בדפי ההנחיות.

סיכום

הסיכום אמור לחדד תובנות שעלו במהלך העבודה מנקודת מבט כוללת יותר, ממבט- על או מזוויות שונות. הסיכום לא אמור לחדש פרטי יסוד שלא עלו במהלך פרקי העבודה. הסיכום יכול להעלות נקודה למחשבה שהעבודה לא תענה עליה. הסיכום מסביר או ממקד את התשובה לשאלת החקר, וכולל תובנות עצמיות של התלמיד/ה על הנושא. ניתן לכלול התייחסות להשלכות אקטואליות אם ישנן, אך מבלי להפריז בפירוט אקטואלי ומבלי להיכנס להשערות בלתי מבוססות בנוגע להווה ולעתיד.

רשימת המקורות

כמו בהערות השוליים, ישנן שיטות וגישות שונות לציון רשימת המקורות. יש לעבוד על פי אחד מדגמים אלו ואפשרי שילוב בין דגמים. בכל מקרה יש לשמור על עקביות לאורך הרשימה כולה. יש לשים לב שרשימת המקורות יכולה לכלול רק מקורות שנעשה בהם שימוש בפועל במהלך כתיבת העבודה והיא צריכה להתבסס על מקורות מחקריים מוסמכים עליהם תתבסס העבודה. ניתן לעשות שימוש גם במקורות ראשוניים. אין לבסס עבודה על ספרי לימוד ולא על פרסומים אינטרנטיים אקראיים. הכלל לגבי השימוש במרשתת-אינטרנט למקורות מחקריים הוא אותו כלל כמו לכל מקורות המידע והדוגמאות. אם אין זה מקור מחקרי מוכר של מוסד מחקר או חוקרים מוכרים בתחום לא ניתן לעשות בו שימוש ולא לכלול אותו ברשימת המקורות. המקורות יופיעו על פי סדר א-ב של שמות המשפחה של המחברים. אין לערבב ברשימה אחת מקורות ראשוניים ומחקריים. יש להפריד בין אנגלית לעברית. מומלץ להפריד בין ספרים, מאמרים, סרטים וכו'.

נספחים (אם ישנם)

נספחים נועדו לאפשר, במסגרת העבודה, מקום למסמכים ולמידע שאין להם מקום בפרקים עצמם. נספח יצורף לעבודה רק בתנאי שתהיה התייחסות אליו במהלך העבודה ויאוזכר בסימוכין – הערות השוליים, לפחות פעם אחת, במהלך העבודה.

מחונן להערכת עבודת גמר בהיסטוריה בחינוך הממלכתי

[שאלון ראשי: 22590; עבודה כתובה ושיחה: 22379; פרזנטציה: 22279]

העבודה תבדק על פי מחונן זה כחלק ממסמך ההנחיות המלא מאתר 'הפדגוגיה של ההיסטוריה'

המעריכ/ה:		תאריך ההבחנות:		
עבודת התלמיד/ה:		ת.ז תלמיד/ה:		
מבית ספר:				
כותרת העבודה:				
החלק המוערך	קריטריונים/תבחינים לפי מרכיבי החלק	ניקוד	ניקוד בפועל	הערות/הארות/דגשים
תקינות כללית (1 נקודה)	נראות כללית תקינה : נראים מרכיבי יסוד הכרחיים, מבנה כללי תקין ואסתטי. אם נראית אי תקינות בסיסית יש לברר המצב לפני המשך ההערכה.	1		
שער (1 נקודה)	שער: שאלת החקר או נושא העבודה בכותרת השער כולל פרטי התלמיד/ה, ביה"ס ומנחה. אין צורך בתמונה בשער, אך ניתן לשבץ תמונה אחת בהתאם להנחיות.	1		
תוכן עניינים (3 נקודות)	מפורט, מדויק, ברור ומתאים למבנה העבודה בפועל.	3		
מבוא והקדמה אם ישנה (12 נקודות)	בהקדמה או במסגרת המבוא: התייחסות לבחירת הנושא – סיבות לבחירה/עניין בנושא/מדוע נבחר ולתיאור תהליך החקר/כתיבה.	2		
	החלק המתודולוגי: מציג את הנושא, המטרה, שאלת/שאלות חקר, מבנה העבודה וסקירת מקורות מרכזיים ששימשו לעבודה, מגובה בסימוכין – הערות שוליים כמו בפרקים.	4		
	החלק ההיסטורי: מהווה רקע או מסגרת היסטורית ממוקדת לנושא, מגובה בסימוכין תקינים. אפשרית השלמת מידע במסגרת חלק מהפרק ראשון.	6		

<u>פרקי העבודה</u>				
שימו לב: זו התייחסות רוחבית לכלל פרקי העבודה (פרק א', ב', ג' וכו', ללא הקדמה, מבוא, סיכום)				
החלק המוערך	קריטריונים/תבחינים לפי מרכיבי החלק	ניקוד	ניקוד בפועל	הערות/הארות/דגשים
פרקים (50 נקודות)	<u>תרומה למענה על שאלת החקר:</u> כל פרק תורם תרומה ניכרת וברורה למענה על השאלה המרכזית בעבודה/על הסוגייה המוצבת במרכז הפרק. אמירות קביעות וטענות לאורך הפרקים מוסברות היטב, מנומקות ונעזרות בדוגמאות. הכתיבה מעמיקה ולא סקירתית מדי. שפה תקינה על מרכיביה. הפרקים קשורים זה בזה, משלימים זה את זה מבחינת הטיפול בסוגייה הנבחנת והמענה על השאלה/שאלות שהוגדרו בתחילת העבודה.	35		
	<u>שימוש במקורות:</u> העבודה מבוססת רק על כל המקורות התקינים מרשימת המקורות, אותם קרא ובהם העמיק התלמיד לצורך למידת החקר, והם באים לידי ביטוי בסימוכין, על פי דגמים אקדמיים היסטוריים מקובלים – הערות שוליים בתחתית העמוד, תוך אחידות בין הערה להערה. ישנו גיוון במקורות עליהם מתבסס כל פרק. המקורות ממוזגים זה בזה. הכתיבה מבוססת על מילותיו של הכותב ולא על העתקות ארוכות מן המקורות. השימוש בציטוטים הינו מושכל ומשולב בהסבר במילותיו של הכותב.	10		

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח
הפיקוח על הוראת היסטוריה

		5	<u>מבנה פרקים תקין:</u> לכל פרק פתיחה וסיום קצרים (שורות בודדות, ללא צורך בכותרות משנה לשם כך). הפרקים ערוכים במבנה ברור ועקבי בין פרק לפרק ובתוך כל פרק, בהתאם לדגשים המבניים והטכניים שניתנו בדפי ההנחיות.	
חלקי הסיכום והסיום של העבודה				
החלק המוערך	קריטריונים/תבחינים לפי מרכיבי החלק	ניקוד	ניקוד בפועל	הערות/הארות/דגשים
סיכום (10 נקודות)	<u>מסקנות נושאיות:</u> הסיכום מחדד תובנות ומסקנות הנובעות מהעבודה, הוא מסביר, מחדד וממקד את התשובה לשאלת החקר. הוא אינו כולל מידע חדש לחלוטין שלא הופיע בפרקים, אך גם לא מהווה חזרה על מה שנכתב קודם.	7		
	<u>תובנות עצמיות של התלמיד/ה:</u> תובנות ביחס לנושא, עם אפשרות מסוימת להתייחסות להשלכות אקטואליות.	3		
רשימת מקורות ונספחים (3 נקודות)	<u>רשימה ביבליוגרפית/מקורות:</u> רשימה של מקורות תקינים ע"פ ההנחיות, בסדר א-ב, חלוקה לשפות וקטגוריות, ע"פ מבנים מקובלים בכתיבה היסטורית אקדמית, תוך שמירה על עקביות בתוך הרשימה. <u>אם יש נספחים הם מובאים באופן תקין.</u>	3		

שיחה מעריכ/ה-תלמיד/ה ופרזנטציה				
השיחה				
		7	בקיאות: התלמיד/ה מראה בקיאות בנושא החקר כולל הקשרים היסטוריים מגוונים.	שיחה מעריכ/ה-תלמיד/ה (20 נקודות)
		7	הסבר תהליך החקר: התלמיד/ה יודע/ת להסביר את תהליך החקר והכתיבה אותם עבר/ה כולל התייחסות למקורות עליהם התבסס/ה.	
		6	הסבר תובנות ומסקנות: התלמיד/ה יודע/ת להסביר את המסקנות והתובנות אליהן הגיע/ה.	
		100	ציון לחלק העבודה הכתובה והשיחה מתוך 100 נקודות, המהווה 80% מהציון הכולל של בדיקת המעריכ/ים	
הפרזנטציה – כציון נפרד המהווה 20% מהציון הכולל של בדיקת המעריכ/ים על פי מחוון גנרי, אחיד לכל המקצועות הנמצא במסמך נפרד של הפיקוח לעבודות הגמר				
		40	תוכן ידע, הבנה, הקשרים: מושגי יסוד מתחום הדעת או בהקשר לנושא הנחקר, הצגת טענות מרכזיות בהתבסס על ממצאי המחקר, קשרים והקשרים.	עיקרי המרכיבים במחוון האחיד של הפיקוח לעבודות הגמר לכלל המקצועות
		20	מבנה, רצף הצגה ועמידה בזמנים: הדברים הוצגו באופן מלא, עם רצף הגיוני וברור בחלוקת זמן הגיונית/מתאימה.	
		20	אמצעי המחשה: שימוש מושכל ורמת ואיכות ביצוע של אמצעי ההמחשה: משרתים את הצגת הנושא ונותנים ערך מוסף להצגה. יש קשר ברור וישיר בין אמצעי ההמחשה לבין הנושא הנחקר והדברים המובאים בעל	

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח
הפיקוח על הוראת היסטוריה

			פ-ה ; ביצוע טכני איכותי ומוקפד, ניראות טובה, שמע תקין, פונטים בגודל קריא, מידתיות ורלוונטיות בהצגת טקסטים	
		10	שימוש בשפה ותקשורת עם קהל : שימוש הולם ותקני בשפה, מבחינת משלב לשוני ודיוק בתחביר, קצב דיבור, קשר עין, תקשורת עם הזולת	
		10	התרשמות כוללת : עצמאות, מובחנות, מקוריות באופן הצגת הנושא, מיומנות דיבור בציבור הוצג מהלך רטורי שלם המבטא יכולת לברור עיקר מטפל, ניכרה היערכות רצינית למעמד ורכישה של מיומנות דיבור בציבור הדברים הוצגו באופן ייחודי, מקורי, יצירתי (לא חובה)	
		100	ציון לחלק הפרזנטציה: שאלון 22279 מתוך 100 נקודות, המהווה 20% מהציון הכולל של בדיקת המעריכים	
			ציון סופי לעבודה ע"פ בדיקת המעריכים: (מתוך 100 נקודות)	ציון סופי של בדיקת ההערכה והערכה מילולית מסכמת
			הערכה מילולית מסכמת לעבודה כולה ע"פ בדיקת המעריכים:	